

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

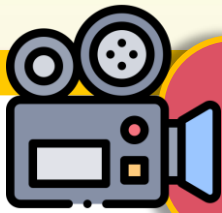
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรียนรู้การละคร

เรื่อง รูปแบบและประเภทของละคร (๑)

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์ ละครเวที
เรื่อง มหัศจรรย์ผีพุ่งไต้ (เมืองสามอ่าว)

ขอบคุณ อาจารย์วศิน สุขเกษม
อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

คำถาม

นักเรียนคิดว่าละครที่นักเรียนดู
เป็นละครประเภทใด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายรูปแบบและประเภทของละคร
๒. เขียนสรุปและอธิบายรูปแบบและประเภทของละคร

เรื่อง รูปแบบ และประเภทของละคร (๑)

คำถาม

จากที่นักเรียนได้เคยศึกษารูปแบบ
ของละครมาแล้ว รูปแบบของละคร
มีอะไรบ้าง

รูปแบบนาฏศิลป์

การรำ

ระบำ

การแสดงเป็นเรื่องราว

การแสดงเป็นชุดเป็นตอน

ละคร

หมายถึง การแสดงประเภทหนึ่งซึ่งแสดงเรื่องราว
ความเป็นไปของชีวิตที่ปรากฏในวรรณกรรม
มีศิลปะการแสดงและดนตรีเป็นสิ่งสำคัญ

ตามความหมายนี้ หมายถึงละครรำ เพราะว่าเป็นการ
แสดงออกทางความคิดโดย มุ่งเน้นถึงลักษณะท่าทาง
อิริยาบถในขณะเคลื่อนไหวตัวในระหว่างการรำ

ประเภทของละครไทย

ละครรูปแบบดั้งเดิม

- ๑) ละครชาตรี
- ๒) ละครนอก
- ๓) ละครใน

ละครแบบปรับปรุง

- ๑) ละครดึกดำบรรพ์
- ๒) ละครพันทาง
- ๓) ละครเสภา

ละครที่พัฒนาขึ้นใหม่

- ๑) ละครพูด
- ๒) ละครร้อง
- ๓) ละครสังคีต

ละครร่ำ ๕ แบบดั้งเดิม

คำถาม

นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ละคร
แบบดั้งเดิมมีอะไรบ้าง นักเรียน
เคยดูการแสดงใดบ้าง

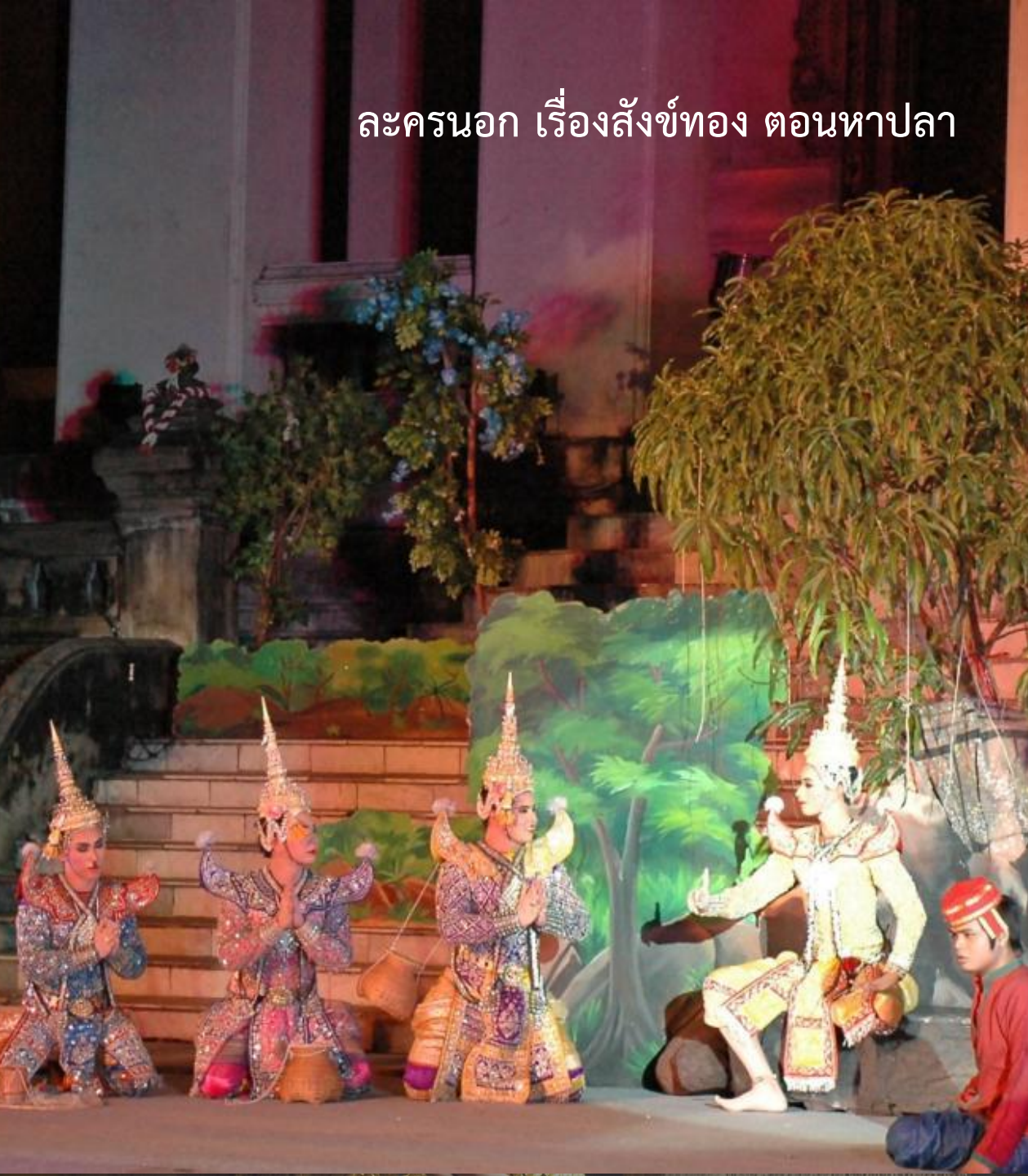
ละครชาตรีเข้าเครื่อง เรื่องรถเสน ตอนรถเสนจับม้า

ละครชาตรี

- เป็นละครลำชนิดแรกของไทย
- ผู้แสดงมีเพียง ๓ คน คือ ตัวนายโรง ตัวนาง และตัวตลก
- แสดงแบบละครเร่
- ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๖ มีการนำเอาละครชาตรีและละครนอกมาผสมกัน เรียกว่า “ละครชาตรีเข้าเครื่อง” หรือละครชาตรีเครื่องใหญ่

ละครนอก เรื่องสังข์ทอง ตอนหาปลา

ละครนอก

- เป็นละครรำที่พัฒนามาจากละครชาตรี
- ใช้ผู้ชายล้วนในการแสดง
- เป็นละครที่มีความสนุกสนาน ตลกขบขัน
ดำเนินเรื่องรวดเร็ว และไม่พิถีพิถันเรื่อง
ลีลาท่ารำ
- ปลายรัชกาลที่ ๒ ได้นำเอาลักษณะการ
แสดงละครนอกมาผสมผสานกับละครใน
เกิดเป็นการแสดงที่เรียกว่า “ละครนอก
แบบหลวง”

การแสดงโขนรามเกียรติ์ ตอนนางลอย

ละครโน

- เป็นละครำที่เกิดขึ้นในพระบรมมหาราชวัง
- ใช้ผู้หญิงล้วนในการแสดง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงอนุญาตให้ผู้ชายแสดงได้
 - เป็นละครที่มุ่งเน้นการรำรำที่สวยงาม รักษาจารีตประเพณี ไม่นิยมเล่นบทที่โลดโผนหรือตลกขบขัน
- มีเพียง ๓ เรื่อง คือ อิเหนา รามเกียรติ์ อุณรุท

ละครร่ำ

แบบปรับปรุง

ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง คาวี

ละครดึกดำบรรพ์

- เป็นละครรำที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕
- เป็นการผสมผสานระหว่างละครในกับการแสดงโอเปร่า
- ตัวละครจะต้องร้องและรำเองแบบละครโอเปร่า บทร้องมีแต่บทที่เป็นคำพูดตัดบทที่แสดงกิริยาออก
- ชื่อละครดึกดำบรรพ์นั้น เรียกชื่อตามโรงละครดึกดำบรรพ์ที่จัดแสดงขึ้นในครั้งแรก

ละครพันทาง เรื่อง ไซอิ๋ว

ละครพันทาง

- เป็นละครรำที่เกิดขึ้นปลายรัชกาลที่ ๔ ผู้ริเริ่มการแสดงชนิดนี้คือ เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง เป็นละครแบบผสม
- เรื่องที่นำมาแสดงมาจากพงศาวดารชาติต่าง ๆ เช่น สามก๊ก ราชอิรราช เป็นต้น
- การแสดงจะใช้ท่ารำไทยผสมผสานกับลีลาของชนชาติที่กล่าวถึงในเนื้อเรื่อง แต่งกายตามลักษณะของเชื้อชาติ

ละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

ละครเสภา

- เป็นละครที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ ๕
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ได้ทรงนำเอาการแสดงเสภาเข้ามาผสมผสานกับละครพันทางแต่ดำเนินเรื่องราวด้วยการขับเสภา
- ผู้แสดงนิยมใช้ผู้ชายและผู้หญิงแสดงจริงตามบทบาท

ใบงานที่ ๑๑ รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เรียนรู้การละคร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง รูปแบบและประเภทของละคร
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด แสดงนิยามความหมายเฉพาะของละครแต่ละประเภทลงในกระดาษที่
ครูเตรียมให้ และนำไปประกอบลงในกระดาษปรูฟ ตกแต่งให้สวยงาม

กิจกรรม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด
แสดงนิยามความหมายเฉพาะของละคร
แต่ละประเภทลงในกระดาษที่ครูเตรียมให้
และนำไปประกอบลงในกระดาษปรูฟ
ตกแต่งให้สวยงาม

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

สรุป

ละครรูปแบบดั้งเดิม

ละครชาตรี

ละครนอก

ละครใน

ละครรูปแบบปรับปรุง

ละครตึกดำบรรพ์

ละครพื้นทาง

ละครเสภา

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง รูปแบบและประเภทของละคร (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง รูปแบบและประเภทของละคร (๒)
๒. ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง รูปแบบและประเภทของละคร

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

